

LIPOVECKÉ ZVESTI

/JANUÁR 2024 // I. ROČNÍK // III. ČÍSLO/

Novoročný príhovor

Vážení spoluobčania,

Pozdravujem a vítam Vás na začiatku tohto nového roka, plného nádeje a spoločných príležitostí. Dovoľte mi vyjadriť hlbokú vďaku za Vašu podporu, spoluprácu, trpezlivosť a vzájomné porozumenie, ktoré prispievajú k pozitívnej atmosfére v našej obci. Dnes je veľkým darom a pomocou pre samosprávu, keď hoci všetci prekonávame a riešime rôznorodé otázky, úlohy, či životné situácie, stále sme vo svojej podstate vzájomne jednotní a súdržní.

Chcela by som Vám v mene celej obecnej samosprávy popriať dobré zdravie, veľa šťastia v rodine a vrúcne priateľské vzťahy medzi sebou. Prejavujeme si navzájom empatiu, zaujímajme sa jeden o druhého, rodič o dieťa, deti o rodičov, sused o suseda, priateľ o priateľa a pomáhajme si. Pracovníci obecného úradu, obecné zastupiteľstvo a starostka sme tu pre Vás. Radi Vám poradíme, vysvetlíme a pomôžeme so všetkým, čo bude v našich silách.

Naša obec bude v tomto roku oslavovať 650 rokov od prvej písomnej zmienky a verím, že spolu vytvoríme nezabudnuteľné spomienky na tento sviatok. Rovnako sa tešíme a srdečne Vás pozývame na všetky stretnutia či už pri kultúrnych a športových podujatiach, alebo len tak na obecnom úrade, či pri iných bežných činnostiach v obci.

Prajem Vám šťastný a úspešný začiatok nového roka.

Starostka

FAŠIANGY, TURÍCE, VEĽKÁ NOC PRÍDE...

Fašiangy sú obdobie priadok, svadiieb a zábav. Podľa prameňov z obdobia Veľkej Moravy sa u nás v 9. storočí používal termín mjasopust, neskôr sa prevzal nemecký názov fašiang, zo slova vast-schane, čo znamená niečo ako posledné čapovanie. Fašiangy trvajú od Troch kráľov po Popolcovú stredu. Ich časové trvanie je pohyblivé, v závislosti od termínu Veľkej noci. Hovorilo sa, že krátke fašiangy žičia škaredým dievkam, lebo mládenci nemajú čas si ich dôkladnejšie pozrieť a nemajú si kedy vyberať. Cez dlhé fašiangy sa vydávali vraj len pekné dievky. Prevažná časť fašiangových zvykov sa viazala k tzv. „končinám“ – posledným trom fašiangovým dňom. Boli to najveselšie dni roka. Usporiadali sa trojdňové zábavy, na ktorých bola účasť mládeže povinná. Ak niektorý mládenec ostal doma, chlapci ho reťazami ťahali po dedine na miesto zábavy, najčastejšie do krčmy. Ak túto zábavu ignorovala dievka, verejne ju zosmiešnili a zahanbili, čo zapríčinilo i jej rozchod s milým. Keďže sa fašiangy končia začiatkom pôstneho obdobia, sú aj obdobím, kedy sa veľa hoduje, varí a pečie.

Foto: Fašiangový sprievod obcou v roku 2019

Na dedine bývalo zvykom robiť praženicu zábavy, na ktorú bola pozvaná celá dedina. fašiangové jedlá patrili šišky, záviny a nemohli zaobísť žiadne oslavy. Deň pred zvyklo v maskách chodiť po domoch v dedine. Najčastejšie to boli masky, ktoré ale aj smrť. V ruke držali ražeň alebo šabl'u – sily a plodnosti. Na ražeň im ľudia klobásu, dávali im vajcia a peniaze na Zapichovanie ražňa do povaly symbolizovalo so zemou. Na poslednej fašiangovej zábave symbolické pochovávanie basy, kde miestni farára, organistu a kostolníka uskutočnili veľa plaču, smiechu a zábavy všetkých. My tie naše fašiangy oslávime 10.2.2024 vítaní!

pred začiatkom dedinskej Medzi najobľúbenejšie huspenina, bez ktorej sa záverečnou oslavou sa a zbierať jedlo. symbolizovali plodnosť, prastaré symboly mužskej napichovali slaninu, spoločné posedenie. pomyselné spojenie neba sa predvádzalo občania v prestrojení za obrad, pri ktorom bolo prítomných. a všetci ste srdečne

Katarína Chrenová

Rozpočet obce na rok 2024

Dana Petrášková
Obec pripravená pomáhať občanom

Čítajte na str. 2

Zo života obce

Katarína Chrenová/Iveta Vozárová/
Edita Hromadová
Udalosti/akcie/aktivity

Čítajte na str. 3

Zaujímavosti a Štatistiky

Lucia Vozárová/Alena Dibalová
Jana Kašíková/Katarína Chrenová

Čítajte na str. 4

MÁME SCHVÁLENÝ ROZPOČET OBCE NA ROK 2024 AKO TO FUNGUJE A KAM PÔJDE NAJVIAC PEŇAZÍ ?

Úradné záležitosti

občania sa pýtajú – starostka odpovedá

Som rada, že sa zaujímate aj o financie našej obce. Musím skonštatovať, že plány máme veľké 😊. Sme tu, starostka a sedem poslancov a ešte ďalší členovia komisií, ktorí hájime záujmy a vyjadrujeme potreby občanov, každý svojim spôsobom. Uvažuje sa o investíciách do budovania infraštruktúry, sociálnej podpore no žiaľ, ten mešec je len jeden a nie je bezodný. Hospodárime so sumou približne 514 tisíc eur.

Príprava rozpočtu na rok 2024 nebola jednoduchá a v podstate v mnohom musela kopírovať príjmy a výdavky roku 2023. V jednoduchosti, keď napočítame výdaje za odvoz odpadu, spotrebu elektrickej energie, údržbu zelene, zimnú údržbu, údržbu budov, ciest, strojov a zariadení, chod materskej škôlky a obecného úradu, tak tam ani nie je veľmi s čím ďalším počítať. Na druhej strane a ukázalo sa to aj v priebehu minulého roka, že nech bola vláda aká chcela, jedna alebo druhá, zrejme uvedomujú si ako sú samosprávy finančne poddimenzované, snažili sa nám pomôcť a počas roka nám posielali ešte nejaké dotácie navyše. Napríklad na kompenzáciu vysokých cien energií, alebo kompenzáciu vysokej inflácie. S týmito dotáciami v rozpočte vopred nikdy počítať nemôžeme. Takže sme opäť na rok 2024 skromne napočítali najnutnejšie výdavky a budeme sa pripravovať s menšími či väčšími projektami na prípadné dotácie od štátu, alebo z eurofondov. Je to celkom alchymia, pravdupovediac.

V každom prípade, naše zastupiteľstvo v minulom roku prijalo dokument Plán hospodárskej stratégie a rozvoja obce“ a zároveň dokument „Komunitný plán sociálnych služieb obce“ (dostupné na web stránke obce). Zároveň komisia na podporu komunikácie a inklúzie občanov spracovala v minulom roku Dotazník potrieb a postrehov občanov žijúcich v našej obci. Z týchto dokumentov si obecné zastupiteľstvo stanovilo priority a ciele rozvoja obce, samozrejme v rámci svojich finančných a kapacitných možností. Prioritami v investičných zámeroch na tento rok ostávajú dobudovanie kanalizácie, rekonštrukcia kultúrneho domu, vybudovanie komunitného centra pre občanov a budovanie chodníkov a menších oddychových zón. Toto všetko sú veľmi smelé plány a uvidíme, čo z toho sa nám z časových a finančných možností podarí naprojektovať, získať všetky povolenia, resp. aspoň začať. Ono to veľmi súvisí aj s tým, aké výzvy na podávanie projektových zámerov budú práve „vonku“. Tie sa budeme snažiť využiť, lebo inak z bežného príjmu obce by sme zabezpečili iba základné potreby a služby. Takto to teda funguje. Bez dodatočných dotácií veľa vody nenamútime. V našom rozpočte na rok 2024 je ale priestor aj na opravu ciest a to hlavne po vybudovaní kanalizácie, napr. na prepojenie časti Dúbravy s ulicou Partizánska asfaltovým povrchom. A ďalej sme navýšili príspevok na futbalový klub, ktorým chceme podporiť šport mládeže v obci. Museli sme navýšiť aj prostriedky na služby spojené s údržbou a opravami starých budov. A počítali sme aj s pomocou našim občanom v nepriaznivej sociálnej situácii. A o týchto službách obce si povieme viac v nasledujúcom článku.

Obec pripravená pomáhať občanom

Po vyčerpaní pomoci blízkych, rodiny, susedov, či priateľov človeku v sociálnej tiesni, je ďalším dôležitým článkom v reťazci pomoci a podpory obec. Naš úrad túto pomoc a podporu prirodzene, neformálne, zabezpečuje napr. už pri vybavovaní úradných záležitostí. Počet starších obyvateľov v obci odkázaných na pomoc narastá a je dôležité, aby vedeli, že sa môžu na nás obrátiť, že my sme nielen povinní, ale veľmi radi poskytneme informácie týkajúce sa riešenia ich životnej situácie a môžu nás požiadať aj o ďalšiu pomoc. A plným právom, vyplývajúcim zo zákona o sociálnych službách. Obec tieto služby financuje z vlastného rozpočtu obce.

O aké služby vlastne ide?

Senior, resp. osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby má právo na zabezpečenie poskytnutia **Opatrovateľskej služby** alebo pomoc pri umiestnení do zariadenia sociálnych služieb podľa vlastného výberu. (Poskytovateľa sociálnej služby, ktorého zriaďovateľom je VÚC alebo iný subjekt - neverejný poskytovateľ sociálnej služby). Samozrejme musí spĺňať určité kritéria a je potrebné vybaviť rôzne dokumenty napr. od lekára, ale aj tu môžeme pomôcť a poradiť. Obec v prípade potreby poskytuje finančný príspevok na podporu sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi v prípade, ak dôchodok občana a doplatok rodiny jednoducho nestačí.

Rodine, alebo blízkemu, ktorý opatruje ťažko zdravotne postihnutého občana poskytujeme v zmysle § 5 nového Všeobecne záväzného nariadenia obce č. 7/2023 tzv. **Odl'ahčovaciu službu** po dobu 30 dní v roku. V neposlednom rade poskytujeme našim odkázaným občanom, alebo aj ktorémukoľvek seniorovi **Sociálnu službu v školskej jedálni**. Navyše, osobe s mesačným príjmom do 530,00 € alebo ak súhrn príjmu osôb žijúcich v spoločnej domácnosti nepresiahne výšku príjmu 800,00 €, poskytneme zľavu 1,00 € z hodnoty obeda, ktorý je v roku 2024 vo výške len 5,00€. Obedy do domácností aj doručujeme.

Okrem týchto zákonných povinností, funguje pri obci Lipovec aj **Komisia sociálnej a zdravotnej pomoci**. Spolupodieľa sa na riešení krízovej sociálnej situácie fyzických osôb i rodín. V minulosti už pomohla s poskytnutím jednorazovej dávky v núdzi a spolupracuje aj s občianskymi združeniami a zložkami obce, čím spoločne prispievajú k sociálnym istotám našich občanov. Neobávajte sa na nás obrátiť. Sme tu pre Vás!

V ďalšom čísle sa dočítate: *Parkovanie, chodníky a čo na to zákon a obec.*

Tel.: 0911 898 759

E-mail: starostka@lipovec.sk

www.lipovec.sk

ZO ŽIVOTA OBCE

Komisia na podporu komunikácie a inklúzie občanov

Komisií inklúzie sa podarilo zorganizovať dňa 18.10.2023 jesenný nákup v poľskej Jablonke. Jablonka bola plná kvetín, sviečok a rozmanitého tovaru.

Dňa 29.10. 2023, v nedeľu, o 15.00 hodine bol na miestnom cintoríne, na mieste odpočinku našich najdrahších, pod záštitou Obce Lipovec - Komisie na podporu komunikácie a inklúzie občanov a ZPOZ Človek k človeku odhalený a požehnaný nový centrálny kríž. Ekumenickú slávnosť viedli a kríž požehnali za prítomnosti takmer 70 veriacich predstavitelia dvoch cirkví, a to pán Mgr. Martin Škarupa evanjelický a. v. zborový farár ECAV Sučany a farár rímskokatolíckej cirkvi Vrútky pán Mgr. Jaroslav Dekan. Úžasný rámec nedeľnej posviacky vytvorilo aj slnečné počasie.

Pre záujem občanov a priateľov obce komisia inklúzie zorganizovala dňa 25.11.2023 i celodenný zážitkovo - poznávací výlet tematicky zameraný na adventné obdobie s názvom Advent na Morave. Najskôr návšteva historického mestečka Šternberk s prehliadkou reprezentačných priestorov hradu a susediaceho Augustiniánskeho kláštora s malým organovým koncertom. Pokračovanie do Olomouca s prehliadkou historického centra so stĺpom Najsvätejšej Trojice, budovou radnice s orlojom a návšteva adventných trhov s dobovými atrakciami, tradičnými remeslami, vyrezávaným betlehemom a 130 predajcami. Punč a miestne špeciality si všetci účastníci vychutnali.

Katarína Chrenová

Divadelný súbor za Váhom

Pri príležitosti 90. výročia ochotníckeho divadla v obci, sa v sobotu 18.11. 2023 v sále kultúrneho domu v Lipovci uskutočnila premiéra hry PRÍBUZNÁ, na motívy rovnomennej poviedky Boženy Slančíkovej TIMRAVY, ktorú pre potreby verejnej nahrávky rozhlasovej hry režijne upravil Peter Kašík. Divadelnej hry sa zúčastnili zástupcovia kultúrneho centra v Martine a členovia divadelných súborov z Turčianskej záhradky. Ďakujeme všetkým, ktorí nás prišli podporiť. Osobitne chceme vyjadriť poďakovanie obecnému úradu v Lipovci a členom Komisie pre kultúru a šport.

Tešíme sa na ďalšiu divadelnú sezónu!

Edita Hromadová

Foto: Požehnanie kríža

Foto: Advent na Morave

Foto: Divadelné predstavenie

Foto: Divadelné predstavenie

Foto: Vianočné trhy

Príchod Mikuláša so sprievodom

Predvianočné obdobie bolo v znamení príchodu Mikuláša so svojim sprievodom. Tradične toto podujatie zorganizovalo občianske združenie Lipovienka.

Mikuláš s anjelom, čertom, Snehulienkou a trpaslíkmi, prešiel obcou a na stanovištiach, kde čakali deti s rodičmi, rozdávali balíčky so sladkosťami a dobrú náladu. Deti Mikulášovi recitovali a s čertom si zatancovali. Predvianočnú atmosféru dotvárala biela krajina a padajúci sneh. V Kopačke na sprievod čakalo prekvapenie, krásna vianočná výzdoba a pohostenie sprievodu, za čo srdečne ďakujeme.

Foto: Mikuláš s pomocníkmi

Zemianska kapustnica, Vianočné trhy a bábkové divadlo

December je mesiacom kapustnice a Vianočných trhov. Na Lipovci sa 9.12.2023 konal už 11. ročník súťaže vo varení Zemianskej kapustnice. Do súťaže sa prihlásilo 6 družstiev z radov hasičov, turistov, ale aj rodinné družstvá. Víťaznou kapustnicou sa stala kapustnica rodiny Papajovej. V poobedňajších hodinách pokračoval deň vianočnými trhmi. Vôňa punču, medu, koláčov a ponúkané drevené výrobky, vianočné ozdoby a oplátky dotvárali toto pokojné obdobie. Vianočné trhy spestrili svojim milým vystúpením deti z MŠ Lipovec. Odmenou pre všetky deti bolo bábkové divadlo, z dielne divadla Na hojdačke, s inscenáciou TDPASLÍK s pesničkami a krásnou scénou.

Iveta Vozárová

Foto: Vystúpenie MŠ Lipovec

Zaujímavé čísla z roku 2023

Vedeli ste že....

M	Počet občanov k 1.1.2023 bol.....	917
A	Počet novo-prihlásených občanov.....	24
T	Z toho narodených	4
R	Počet odhlásených občanov	18
I	Počet zomretých občanov.....	8
K	Počet občanov k 31.12.2023	915
A	Počet občanov na prechodný pobyt....	11

Jana Kašíková

Foto: Uvítanie detí do života

Štatistika zásahov DHZO Lipovec

D	Technický zásah	6 krát
H	Dopravná nehoda	2 krát
Z	Cvičenia	3 krát
O	Protipožiarna hliadka	2 krát

Lucia Vozárová

Foto: Technický zásah

Preventívne protipožiarne kontroly

Počas mesiacov január 2024 – apríl 2024 sa budú v našej obci vykonávať protipožiarne kontroly, ktorých účelom je preverovanie dodržiavania povinnosti ustanovených zákonom o ochrane pred požiarmi. Kontroly budú zamerané najmä na kontrolu skladovania horľavých látok, umiestnenie a inštaláciu tepelných, elektrických, elektrotepelných, plynových a iných spotrebičov, stav prístupových ciest k rozvodným zariadeniam elektrickej energie, plynu a vody a iné. Kontroly budú zamerané predovšetkým na pivnice, suterény, povaly, garáže a ďalšie priestory s možným rizikom vzniku požiaru. Preventívne protipožiarne kontroly v našej obci budú vykonávať kontrolné skupiny zložené z členov DHZ Lipovec:

1. Kontrolná skupina: Jakub Ľudvik, Erik Horský, Martin Lamoš - ul. Hrabiny, ul. Breziny, ul. Dúbravy
2. Kontrolná skupina: Ivan Kováč, František Ogurek, Patrik Ertl, Iveta Vozárová - ul. Partizánska, ul. Horná, ul. Budovateľov, ul. Obchodná
3. Kontrolná skupina: Martin Muráň, Martin Jesenský, Miroslav Lamoš - ul. Stará, ul. Nová, ul. Pastovník, ul. Váhostav, ul. Mládeže, ul. 1. ČSL. Brigády
4. Kontrolná skupina: Martin Vozár ml., Martin Vozár st., Lucia Vozárová - ul. Hoskorná, ul. Pod kanálom

Kontroly slúžia predovšetkým ako prevencia proti vzniku požiarov. Ich účelom je upozorniť majiteľov na možné riziká vzniku požiarov. Žiadame všetkých občanov aby vo vlastnom záujme umožnili kontrolným skupinám vykonanie preventívnych protipožiarnych kontrol, boli pri prehliadke nápomocní a rešpektovali požiadavky členov kontrolných skupín.

Lucia Vozárová

Recept

Recept na tradičné fašiangové šišky (80 ks):

- 500 g hladká múka
- 250 ml mlieka
- 1 ks vajce
- 3 ks žltok
- 1 ks droždie (42 g)
- 1 vanilkový cukor
- 4 PL práškového cukru
- 4 PL oleja
- 4 PL rumu
- štipka soli
- citrónová kôra
- olej na vyprážanie

Postup: Pripravíme si kvások. Do 1 dl vlažného mlieka zapracujeme nadrobené droždie, lyžicu cukru a trošku múky. Vymiešame a necháme postáť, pokiaľ nám kvások nenarastie dvojnásobne. Do väčšej misky si pridáme zbytok mlieka, vajce, žltka, zvyšný cukor a kvások. Vymiešame. Pridáme rum a olej. Postupne zapracujeme múku so štipkou soli a nastrúhanú citrónovú kôru. Vymiesime si vláčne cesto, posypeme múkou, prikryjeme utierkou a necháme na teplom mieste vykysnúť. Ak zdvojnásobí objem, preložíme ho na drevenú dosku, ktorú sme si posypali múkou (aby sa cesto neprilepilo). Necháme ešte chvíľu odpočinúť. Cesto vyvaľkáme a pomúčeným pohárikom vykrojíme malé kolieska. Tie necháme ešte trošku podkysnúť. Do hrnca si pridáme väčšie množstvo oleja (šišky musia plávať), a do horúceho pridáme kolieska, do ktorých si urobíme prstami v strede dierku (aby sme mali miesto na džem, lekvár) Vysmážame z oboch strán do zlatista. Preložíme ich na obrúsok, aby sme odsali prebytočný tuk. Hotové šišky posypeme práškovým cukrom, do jamiek dáme lyžicu ľubovoľného džemu a môžeme ozdobiť penou alebo šľahačkou.

Spolupráca s OZ Pomoc a Pokora

Komisia sociálnej a zdravotnej pomoci pôsobiaca v našej obci nadviazala spoluprácu s OZ Pomoc a Pokora v zastúpení p. Mgr. Monikou Stašíkovou. Poslaním občianskeho

Občianske združenie
Pomoc a Pokora

zdzruzenia je prispievať svojou činnosťou k zlepšeniu kvality života a rozvoju osobám, ktoré sú odkázané na pomoc druhých a nedokážu si sami zabezpečiť dôstojnú kvalitu života. OZ napomáha prekonať psychické, fyzické i sociálne dôsledky nepriaznivej životnej situácie, a to ako materiálne, tak i duševne a edukačne. Pomoc poskytuje ľuďom v ohrození, sociálnej a hmotnej núdzi. Zameriava sa na pomoc a podporu detí v profesionálnych náhradných rodinách, pestúnskych ako i biologických rodinách, pomáha matkám či otcom samoživiteľom. Nezabúda ani na seniorov, ktorí žijú vo svojom domácom prostredí. OZ Pomoc a Pokora poskytuje aj špecializované sociálne poradenstvo, taktiež terapiu dotykom, a to formou masáží pre matky a ich maloleté deti na posilnenie vzťahovej väzby. Pri týchto technikách sa matka učí ako si vybudovať pevný vzťah s dieťaťom pri rôznych problémoch, či už sociálnych alebo zdravotných. Pomoc poskytuje aj materiálne, a to zabezpečením hygienických potrieb, vreckoviek, plienok, pracieho prášku, aviváže, pre deti sladkostí a pod. Združenie sa uchádza o podiel zaplatenej dane, ako aj o možnosť získavania darov a grantov, vďaka ktorým môže napomáhať širokej skupine ľudí.

Alena Dibalová

Pripravujeme

Kalendár akcií

10.2.	Fašiangový sprievod obcou Detský karneval Pochovávanie basy
1.-31.3	Mesiac knihy Aktivity v knižnici
16.3	Jarný veľkonočný nákupný zájazd do Nového Targu
24.3.	Veľká Noc

Lipovecké zvesti, štvrťročník, 3. číslo, január 2024, 1/2024, 1. ročník; vychádzajú bezplatne; VYDÁVA: Obec Lipovec, Hrabiny 290/11, 038 61 Lipovec, IČO: 00316776, tel: 0911 898 759, email: starostka@lipovec.sk, www.lipovec.sk; Evidenčné číslo: EV 6136/23/PT; REDAKČNÁ RADA: Ing. Dana Petrášková, Mgr. Alena Dibalová, Ing. Dušan Ertl, JUDr. et PhDr. Katarína Chrenová, Jana Kašíková, Iveta Vozárová, Bc. Lucia Vozárová; Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov. Texty neprešli jazykovou úpravou. Tlač: Neoprint Plus, s.r.o.